

Vänsterpartiet
Tyresö

Tyresö den 25 mars 2007

Ersättaryttrande

vid Kommunstyrelsens sammanträde den 25 mars 2008

§ 39 Översiktsplan för Tyresö Kommun

Förslag på ändringar i förslaget till översiktsplan för Tyresö kommun

1. Inledning

Här nedan finns Vänsterpartiet Tyresös alternativa förslag till den borgerliga majoritetens förslag till översiktsplan för Tyresö kommun. Vi har redan från början sagt att vi ser samrådsprocessen som en demokratisk möjlighet att få in synpunkter från enskilda medborgare, företag, förvaltningar, föreningar och partier. Vänsterpartiet har tagit del av andras åsikter och i en del fall har vi här nedan tillfört nya förslag som vi tidigare inte hade med. Vi kan även notera att den borgerliga majoriteten under samrådsprocessen tillgodosett en del förslag som vänsterpartiet föreslagit.

Nedan redovisas intressanta förslag som framkommit i samband med att översiktsplanen var utställd på samråd. Det är förslag från myndigheter, organisationer och enskilda. I den högra kolumnen redovisas vänsterpartiets ställningstagande när det gäller de olika förslagen. Observera att det framkommit fler bra synpunkter, men att här nedan redovisas endast det som vi tycker är särskilt intressant eller där vi anser att planen bör revideras.

LÄNSTYRELSEN framför	Vänsterpartiets kommentar
Saknar beskrivningar av resemönster	Instämmer och vi har påpekat det tidigare
Saknar av jämställdhetsperspektiv	Instämmer och vi har påpekat det tidigare
Regionala miljömålen måste arbetas in	Ja, det har vi tidigare påpekat och det förslag som nu föreligger leder inte till att de regionala målen konkretiseras
Saknar beskrivningar av lägenhetsstorlekar och upplåtelseformer	Instämmer och vi har påpekat det tidigare
Saknas diskussion om kollektivtrafik till	Instämmer och vi har påpekat det tidigare

Östra Tyresö	
Planen måste relatera till miljö kvalitetsnormerna	Instämmer
SL framför	
Saknar relatering till kollektivtrafiken vid utbyggnad av nya bostadsområden	Instämmer och vi har påpekat det tidigare
SVENSKA TURISTFÖRENINGEN framför	
Gör ett Kultureservat vid slottet	Ja, ett bra förslag.
Bygg en ekodukt under Tyresöv (för att stärka den gröna kilen)	Ja, ett bra förslag, men vi vill att den ska gå över och inte under vägen
TROLLBÄCKENS EGNAHEMFÖRENING framför	
Bygg lägenheter vid Bränneribacken	Ett bra förslag
30 km/h i alla bostadsområden	Instämmer och vi har påpekat det tidigare
TYRESÖ RYTTARFÖRENING framför	
Ej lastbilsparkering vid Fårdala ridskola	Instämmer
NATURSKYDDSFÖRENINGEN framför	
Bygg lägenheter genom att köpa in villatomter	Ja, det har även vi föreslagit
Bygg lägenheter genom fler våningar vid Pluggv och Industriv	Ett förslag som kommunen bör utreda vidare
Gör en geologisk park vid Sickla (för att lyfta fram strandvallarna)	Ja, det är ett bra förslag, även om vi i Tyresö inte kan påverka det. Men kommunen kan driva det på regional nivå eller direkt mot Stockholms stad.
Ekodukt över Tyresöv	Ja, det är ett bra förslag
Köp in Storängen	Ja, ett bra förslag
Omfatta även Öringsjön och innefjärdarna i skyddsåtgärdarna under Sjöar och sjösystem	Ja, det borde vara en självklarhet
Ta fram ursprunget till namnet Trollbäcken	Ja, ett bra förslag
Ta fram bäckfåran vid Krusboda torp	Ja, ett bra förslag
Ta fram Wättinge bäckfåra	Intressant och bör utredas vidare
BRF GUDÖTERASSEN framför	
Övergångsställe norr om Gudö bro	Ja, det är rimligt
KOPPERA CHEMI AB framför	
Bygg hyres vid Breviksv 173-175	Bör utredas

2. Övergripande

2.1 Visionen och de övergripande utgångspunkterna

Det är av största vikt att en översiktsplan har tydliga mål och att den ger en bild av vilket samhälle vi vill leva i. I visst mått ger förslaget en bild av ett framtida samhälle, men inte i den utsträckning vi önskar oss. Dessutom är själva visionen inte den inriktning som vänsterpartiet vill se. Vi anser att planeringen måste ha ett jämställdhetsperspektiv, leda till att Tyresö blir ett bra socialt samhälle (socialt hållbart samhälle) och att den fysiska planeringen är intimt förknippad med miljöfrågor och ekologisk hållbarhet.

Vår vision tar därför sin utgångspunkt i dessa tre perspektiv, som vi kortfattat beskriver här nedan. I många fall kan en synpunkt eller åtgärd falla inom ramen för både ett jämställdhets- och socialt perspektiv eller så kan det vara bra både utifrån ett jämställdhets- som ekologiskt perspektiv. Ibland kan alla tre perspektiven sammanfalla. För att ge exempel på där de tre perspektiven möts:

En funktionsuppdelad kommun (bostäder, arbetsplatser och service på olika geografiska platser) leder till stora avstånd mellan olika verksamheter. Det skapar problem för dem som saknar bil, d.v.s. barn, ensamstående kvinnor, äldre och funktionshindrade. En funktionsuppdelad kommun ökar även den ekologiska belastningen genom ökat bilåkande. Därför får inte markanvändningen bidra till en struktur där man behöver bil för att förflytta sig.

Förslag till beslut:

att samrådshandlingen ändras utifrån nedanstående inriktning så att inledning och vision utgår ifrån det tre perspektiven som återges här nedan:

En planering med jämställdhetsperspektiv

Den fysiska planeringen måste ta hänsyn till att kvinnor och mäns vardag är olika, vilket ger olika effekter på vilka åtgärder man vill genomföra i planeringen. Kvinnor och män rör sig på olika sätt (bil, kollektivtrafik, gående eller cykel) och i olika riktningar (män = hem-jobbet-hem; kvinnor = hem-förskola-jobbet-förskola-affären-hem). I förslaget till översiktsplan finns inte ens jämställdhetsperspektivet med som ett övergripande mål. Det borde vara en självklarhet att jämställdhet är ett inriktningsmål, en strävan att gå mot, en del av en vision. I annat fall riskeras jämställdheten att bli en sidofåra i planprocessen. Om inte detta perspektiv finns med från början är det svårt att i efterhand ”klistra på” perspektivet.

Utifrån ett jämställdhetsperspektiv beskriver vi här exempel på vad som måste ändras i förslaget:

1. Könsuppdelad statistik måste vara det genomgående temat (annars vet man inte om det överhuvudtaget föreligger någon skillnad mellan kvinnor och män). Enligt lag ska all statistisk vara könsuppdelad, ändå kan man i planen hitta massor av uppgifter som inte har kvinnor och män som indelning.
2. Hur kulturmiljöer beskrivs och vilka som anses vara värda att bevara. Är det kyrkor och industrier eller tvättbryggor och annat som är mer kopplat till kvinnor.
3. Tillgången till olika former av bostäder i olika kostnadslägen. Kvinnor har generellt sett lägre inkomster och är därför beroende av bostäder som är billigare.

4. Om utbudet av fritidsanläggningar har en bra balans mellan det som kvinnor respektive män utövar.
5. Om det finns tillgång till naturliga mötesplatser både på dagtid och kvällstid.
6. Tillgången till bil (män har större tillgång till bil än kvinnor, speciellt äldre kvinnor har mindre tillgång till egen bil).
7. Närhet till kollektivtrafik (det är fler kvinnor som färdas med kommunala färdmedel).
8. Vem det är som pendlar till och från kommunen.
9. Var någonstans kvinnor respektive män arbetar i kommunen.
10. Närhet till bostadsnära affärer och annan service (oftast kvinnor som handlar).
Kommentarer ang externhandel; se under ekologiskt perspektiv, punkt 5.
11. Närhet till bostadsnära förskolor och skolor (oftast kvinnor som lämnar och hämtar sina barn).
12. Tillgång till gångvägar och cykelbanor (oftast kvinnor som använder dessa oftare än män).
13. Hur det fysiska rummet utformats för att skapa trygga miljöer (allt ifrån belysning till blandad stadsbebyggelse). Trygghet har även ett socialt perspektiv, som inte bara tar sin utgångspunkt i kön.

En planering med socialt perspektiv

För att främja en god livsmiljö måste översiktsplanen ta hänsyn till sociala aspekter i den fysiska planeringen. Det betyder att boendemiljön ska vara god, att det finns tillgång till natur- och grönområden samt att livsmiljön leder till god hälsa, trygghet, social gemenskap och delaktighet. Viktiga perspektiv är en planering som tar hänsyn och utgår ifrån barns perspektiv. En god planering tar också hänsyn till att människor är olika och att med en god planering gör att ett funktionshinder inte innebär ett handikapp.

Utifrån ett socialt perspektiv beskriver vi här exempel på vad som måste ändras i förslaget:

1. Det måste finnas tydligare skrivningar om vikten av blandade upplåtelseformer som ett av flera medel för att bryta segregation. Det kan inte anses vara en god planering när man redan från början bygger upp segregerade områden som Strand.
2. I planen måste fler områden pekas ut som avsedda för hyreslägenheter. Det räcker inte med att säga att det ska vara tätare bebyggelse eller flerfamiljshus. Det kan då lika gärna betyda att det bara blir bostadsrätter, vilket denna mandatperiod så tragiskt visat.
3. Målet under den närmaste 4-års-perioden bör vara ca 250 lägenheter per år och där den absoluta merparten ska vara hyreslägenheter.
4. En tätare bebyggelse ska inte bara lokaliseras till kommundelen Bollmora.
5. Det finns inget resonemang om vilket utbud av bostäder som behövs i framtiden. Det finns ingen analys av hur den framtida efterfrågan kommer att se ut. Finns det tillräckligt med bostäder som är lämpliga för ungdomar som ska flytta hemifrån, för äldre med nedsatt rörelseförmåga eller för en växande region där offentliga och privata företag behöver hyreslägenheter för att kunna expandera sin verksamhet?
6. Översiktsplanen borde ta ställning till att kommunen avser att använda kommunens bostadsföretag, Tyresö Bostäder, till att aktivt få fram nya lägenheter. Det är även viktigt att översiktsplanen pekar ut vikten av att kommunen samarbetar med andra kommuner för att få fram nya och billiga hyreslägenheter.
7. Det måste tydligare framgå att planen har tagit hänsyn till de funktionshindrade. Kommunen har nyligen antagit en Handlingsplan. Därför måste det vara oerhört enkelt

att infoga en rad olika förslag i själva planen. Delvis har majoriteten ny infört åtgärder, men det saknas fortfarande förslag.

8. Beskrivningar om att anhöriga måste ta ett större ansvar i omsorgen om äldre och att de ska tvingas bo kvar hemma så länge som möjligt, ska tas bort.
9. Det saknas ett barnperspektiv i förslaget. Hur påverkas barn och ungdomar? Vad för hänsyn har tagits till hur barn vill använda marken? I andra kommuner har man genomfört ”stadsvandringar” med barn för att peka ut områden som är obehagliga/trevliga/varma/kalla osv. Detta borde även Tyresö kommun ha gjort, vilket vi tidigare har föreslagit. Vi har tidigare även föreslagit att kommunen använder sig av skolorna som hjälp i framtagandet av åsikter och förslag för hur barn och ungdomar vill att deras miljö ska se ut. Enligt 3 kap 15§ PBL, ska tillräckligt stora fria ytor för lek och utevistelse prioriteras före utrymme för uppställning av fordon. Majoriteten har dock valt att inte beakta barns perspektiv i översiktsplanen.
10. I den förra översiktsplanen fanns ett krav på att barns skolvägar skulle utredas utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv. Detta har ännu ej genomförts och bör därför finnas kvar som åtgärd i den nya översiktsplanen. Delvis har den borgerliga majoriteten nu lyft in förslaget i planen. Det borde även vara en självklarhet att det finns hastighetsdämpande åtgärder utanför alla kommunens skolor och förskolor
11. Kulturmiljöer utifrån ett klassperspektiv bör beskrivas bättre. Det är inte bara överklassens kulturmiljöer som är värda att bevaras. De fyra traditionellt beskrivna tidsperioderna är alla viktiga att värna (Förhistorisk tid, Tyresögodsets tid, Egnahems- och fritidshusbebyggelsens tid samt Modern bebyggelsestid).
12. Kulturmiljöerna Vissvass och Nyfors måste fredas och det kan lämpligen göras genom områdesbestämmelser.
13. Det bör arbetas fram en strategi för hur man kan freda några av de sista kvarvarande sportstugeområdena. I annat fall blir alla omvandlade till vanliga villaområden och då går hela det kulturhistoriska värdet om intet.
14. Det saknas ett ställningstagande om vikten av att värna de bostadsnära grönområdena, speciellt i flerbostadsområden. Detta är även viktigt utifrån ett ekologiskt perspektiv.
15. Även om det är landstinget som ansvarar för kollektivtrafiken är det viktigt ur ett socialt perspektiv att kommunen pekar ut var vi skulle vilja ha nya busslinjer. För exempel: se punkt 10 under *En planering för ekologiskt perspektiv*. I majoritetens nya förslag till ÖP har detta delvis skett sedan samrådsprocessen.
16. I Helsingborg har man använt sig av något som heter Multikriterieanalys. Det betyder att man utgår från fyra övergripande faktorer som illustreras i en grafisk figur. De fyra faktorerna är i sin tur indelade i ett antal underfaktorer: *Livsrum* (analyseras med hjälp av områdets bebyggelsestruktur, boendeformer, funktionsindelning och mötesplatser), *Befolkningsstruktur* (avser invånarnas inkomstfördelning, etnisk sammansättning, fördelning av utbildningsnivå och fördelning av näringsgrenar), *Tillgänglighet* (mäter invånarnas rumsliga avstånd till kollektivtrafik, park och vistelseytor, livsmedelshandel och fritidsutbud) och *Frisktal* (mäter invånarnas sysselsättningsnivå, hälsotillstånd, andelen icke-socialbidragstagare och brottsförekomsten i området). Analysen placeras sedan på olika geografiska områden, vilket ger en bild av var det råder en ”skevhet”. Utifrån detta kan man sedan dra slutsatser av vilka markanvändningsåtgärder som kan vara lämpliga just i ett speciellt område. Vi föreslog tidigare att denna modell skulle vara något som Tyresö arbetade efter, men så har inte blivit fallet. Analysen skulle ha utgjort ett bra beslutsunderlag inför den fortsatta hanteringen av översiktsplanen.

17. I planen talas om behovet av att fler ytor för fotbollsplaner. Dock redovisas inte hur sådana ytor ska skapas, vilket bör ske.
18. Kommentarer ang externhandel; se under ekologiskt perspektiv, punkt 5.

En planering med ekologiskt perspektiv

Den fysiska planeringen har en rad nationella och regionala mål att följa för att nå ett ekologiskt hållbart samhälle. Kommunerna har ett stort ansvar för att de nationella målen nås och den fysiska planeringen är ett viktigt instrument i det arbetet. Kopplingen mellan de nationella målen och översiktsplanen är stor, t.ex. när det gäller trafik, energi, bebyggelse, natur och kulturmiljö. Tyresö måste bli en mycket bättre kommun när det gäller strävan att nå ett ekologiskt hållbart samhälle, inte minst att kommunen förbättrar sin strävan att bidra till att jordens klimat inte går över styr. Vänsterpartiet kan inte acceptera att vi överlåter sociala, ekonomiska och ekologiska kostnader/konsekvenser till nästa generation.

Utifrån ett ekologiskt perspektiv beskriver vi här exempel på vad som måste ändras i förslaget:

1. Det behövs en tydligare definition av vad som menas med att bevara grönstrukturen. Kan man aldrig nagga den i kanten? Om inte, varför sker då i så fall det allt för ofta? Vad är egentligen en grönstruktur? Majoriteten har i viss mån förbättrat skrivningarna sedan samrådsprocessen.
2. Det saknas ett ställningstagande till att värna de bostadsnära grönområdena, speciellt då i flerbostadsområden. Detta är även viktigt utifrån ett socialt perspektiv.
3. Tyresö bör arbeta för att bli en av ekokommun (kanske utifrån ”Det naturliga stegets” koncept.)
4. En cykelplan bör arbetas fram för att möjliggöra att fler människor väljer cykel framför bil. Det handlar då inte att bara anlägga nya cykelbanor, utan även hur man på andra sätt kan göra det lättare för cyklare att färdas i trafiken (cykelfält, cykelparkering, vägvisning m.m.). De cykelvägar som presenteras i Trafiknätsanalysen är långt ifrån anpassade till säkra vägar för cyklister. Dessa vägar måste åtgärdas (cykelbanor, cykelfält, sänkt hastighet m.m.) och detta ska finnas med i översiktsplanen.
5. Det behövs ett tydligt ställningstagande för att kommunen inte önskar en utbyggnad av externhandelsföretag. I förslaget finns delvis ett sådant ställningstagande, men det behöver utvecklas utifrån ett jämställdhets- och ett ekologiskt perspektiv.
6. Ökar eller minskar miljöbelastningen som en följd av åtgärderna i översiktsplanen? Det är svårt att utläsa utfallet och den miljöbedömning som gjorts är inte till någon större hjälp. Miljöbedömningen (eller översiktsplanen) borde ge svar på om följande områden ökar eller minskar i omfattning: trafikarbetet, försurningen, grönytor, miljöfarligt avfall, hushållsavfall, buller, biologiska mångfalden, mm.
7. Utifrån de av riksdagen fastlagda miljömålen är det önskvärt om planen eller miljöbedömningen kan beskriva hur väl översiktsplanen leder till att miljömålen uppnås. Majoriteten har nu tillfört skrivningar om kopplingarna till nationella mål. Men dessa är långt ifrån konkreta, men vad som är värre är att de inte är nedbrutna till de regionala målen och det finns inte en konkretisering av vad de regionala målen betyder på kommunal nivå. Det blir mest en massa vackra ord och inga konkreta åtgärder. Avsnittet måste kraftigt omarbetas.
8. Utifrån de nationella transportpolitiska målen måste planen beskriva hur väl dessa nås. Leder förslaget till ett långsiktigt hållbart transportsystem, d.v.s. ett tillgängligt transportsystem, en säker trafik och en god miljö?

9. Miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) ska vara utgångspunkten vid all detaljplanering om det inte är uppenbart onödigt. Idag är det dock precis tvärtom, dvs att MKB endast ska göras om det är risk för betydande miljöpåverkan.
10. Även om det är landstinget som ansvarar för kollektivtrafiken är det viktigt att kommunen pekar ut var vi skulle vilja ha nya eller förändrade busslinjer. Områden som behöver förstärkas är Skälsätra, Gimmersta, Strandängarna och i viss mån även Sofieberg. Även kommunikationerna mellan kommundelarna (framför allt från Bollmora) behöver förbättras, t ex att 824 skulle kunna fortsätta till Nyfors eller till Tyresö kyrka eller att 872 efter det att den passerat centrum skulle fortsätta till Nyfors eller Tyresö kyrka. Majoriteten har sedan samrådsprocessen delvis tillfört beskrivningar om tänkbara nya linjer, men det saknas fortfarande många viktiga bitar för att få ett kollektivtrafik nät som ökar andelen resor med kollektiva transporter.
11. Översiktsplanen måste ta ställning för en utveckling som leder till minskad uppvärmning med fossila bränslen och peka på förslag som leder till en sådan utveckling. Biobränsle, solenergi och andra hållbara energislag bör användas vid uppvärmning av bostäder och företag, direktverkande el ska inte vara tillåtet i nya bostadsområden, fler fastigheter bör anslutas till fjärrvärmenätet och Krusboda bör få en annan uppvärmning än direktverkande el.
12. Ett hållbart samhälle måste komma till rätta med den ekologiskt ohållbara användningen av våra resurser. Det betyder att avfallsmängderna måste minska, att det ska vara nära till återvinningsplatserna och kommunen ska arbeta för att så mycket som möjligt återanvänds. Detta måste synas i översiktsplanen mer än att man säger att avfallsmängderna ska minimeras.
13. Målet måste vara att minska utsläpp från enskilda avlopp. I förslaget sägs dock bara att ambitionen ska vara att det minimeras. Det kan alltså betyda att fast utsläppen ökar, så har målet uppnåtts, om man i största mån försökt minimera utsläppen. Så kan det inte vara, utan målet måste självklart vara att minska de totala utsläppen.
14. I förslaget sägs att koldioxidutsläppen ska minimeras. Det är inte ett hållbart sätt att förhålla sig till en av vår tids största frågor. Självklart måste vi minska koldioxidutsläppen.
15. Förslaget måste även ta ställning till att andelen förnyelsebar energi måste öka. Nu står det bara att andelen ska maximeras.
16. I förslaget ska även framgå att Tyresö kommun aktivt ska verka för att ta del av statliga Klimatinvesteringsmedel eller andra liknade statliga bidrag, som bidrar till att klimatmålet uppnås.
17. I förslaget beskrivs att Tyresö i dagsläget klarar miljö kvalitetsnormerna för luftföroreningar. Problemet är att det ger en ensidig bild av hur Tyresöbor totalt påverkar luftföroreningar. Med en mycket stor arbetspendling ut från kommunen har Tyresöborna i själva verket en stor påverkan på luftföroreningarna, inte minst i transportsektorn. Detta bör även tas med i beskrivningen av luftföroreningar i kommunen.
18. I planen bör även framgå att Tyresö kommun ska undersöka om det är möjligt att inrätta lågstrålade zoner i kommunen. Detta har även ett socialt perspektiv.
19. Under skyddsåtgärder för sjöar och sjösystem ska även åtgärder kopplas till Öringssjön.

2.2 Demokrati och delaktighet

Minst lika viktigt som själva planhandlingen för översiktsplanen är processen som leder fram till slutresultatet. Vänsterpartiet har under hela arbetet med planen saknat en strategi för hur dialogen mellan kommunen och allmänheten ska föras. Ett ökat medborgarinflytande är inte ett minskat politikerinflytande, vilket somliga anser.

Vi tycker att det skulle ha upprättats en plan för hur kommunen ska få in synpunkter från grupper som vanligtvis inte har en stark position i planeringsfrågor (t ex barn, funktionshindrade, låginkomsttagare och faktiskt även kvinnor, fast kvinnor utgör mer än 50 % av befolkningen). Det kunde också ha betytt att skapa möten och kontaktytor med föreningar och organisationer. Oftast är det lättare att engagera medborgare om dialogen utformas så diskussionen tar sin utgångspunkt i bostadsområdet eller närområdet.

Skolor kunde ha engageras genom att uppmuntras att delta i samhällsplaneringen. I en sådan deltagarprocess kunde elever ha lärt sig dels hur demokratin fungerar, dels att varje människa har rätt att föra fram åsikter och att det är viktigt i sig, dels hur svårt det är med politiska frågor, eftersom det alltid uppstår konflikter mellan prioriteringar.

Dessvärre har den borgerliga majoriteten inte tagit till sig de ovan förslag vi har framfört. I det skede som förslaget till översiktsplan nu befinner sig i, är det antagligen för sent att arbeta utifrån de idéer vi nämner här ovan. Därmed har våra förslag här nedan fallit, men vi redovisar ändå vad vi tidigare föreslagit.

Våra förslag i ett tidigt skede med översiktsplanen:

att samrådsförslaget tillförs skrivningar om vikten av medborgerlig delaktighet utifrån ovanstående resonemang

att Planberedningen initierar diskussioner och förslag till hur medborgarna ska göras delaktiga i processen för att få en ny översiktsplan, särskilt grupper som traditionellt inte deltar i så stor utsträckning

2.3 Annat av övergripande karaktär

I förslaget till översiktsplan hänvisas ofta till andra dokument, som uppenbarligen beskriver hur mark och vatten ska användas i kommunen. Av någon anledning anser inte majoriteten att dessa åtgärder (som man kan hitta i andra dokumentet) behöver presenteras i översiktsplanen. Detta måste ändras. När man läser översiktsplanen ska det inte vara meningen att man måste sitta med en rad andra dokument till hands för att kunna utläsa hur kommunens markanvändning ska gestalta sig. Allt bör finnas med i den aktuella översiktsplanen.

Det är därför t.ex. inte rimligt att vid sidan av framtagandet av översiktsplanen även ta fram ett markreservationsdokument. De förslag som finns i ett markreservationsdokument ska självklart återfinnas i Översiktsplanen, dels av demokratiska skäl, del för att snabba upp planhanteringen, eftersom det går snabbare att anta en detaljplan om exploateringen finns medtagen i Översiktsplanen.

Det är även av stor betydelse att planen leder till att de av riksdagen uppsatta miljömålen, samt de transportpolitiska målen. Miljöbedömningen visar tydligt att en rad miljömål får

mycket svårt att infrias. Det gäller t ex Begränsad klimatpåverkan och god bebyggd miljö. Förslaget måste visa på vilket sätt Tyresö tar sitt ansvar för att målen uppnås.

Förslag till beslut:

- att samrådshandlingen kompletteras med texter och skrivningar som återfinns i andra kommunala handlingar så att läsaren inte behöver använda sig av flera dokument för att utläsa hur kommunen anser att markanvändningen ska ske**
- att det tillfogas bilagor till ÖP:n för att underlätta läsningen om det bedöms som onödigt att införa hänvisningar eller skrivningar syftande till andra dokument**
- att ett markreservationsdokument inte tas fram vid sidan av Översiktsplanen, utan som en del av själva planen**
- att den nya översiktsplanen måste beskriva hur den lever upp till de av riksdagen fastställa miljö kvalitetsmålen**
- att den nya översiktsplanen måste beskriva hur de regionala miljömålen ska konkretiseras och vilka strategier som ska vidtas för att de ska nås**
- att den nya översiktsplanen måste beskriva hur den lever upp till de av riksdagen fastställa transportmålen.**

3. Förslag till markanvändning i kommundelarna

3.1 Bollmora

Bra förslag i översiktsplanen:

- Cykelfältet längs med Myggdalsvägen.
- Bevarandet av grönområdet mellan Västra Farmarstigen och Lindalen.
- Dagvattendammen och parken vid Tyresö Centrum.
- Infartsparkeringarna.
- Det är bra att området vid Tyresö Centrum utreds vidare. Viktigt att en helhetslösning också inkluderar nya bostäder. Det ”nya” centrum måste även planeras utifrån ett jämställdhetsperspektiv, där bland annat trygghetsperspektivet måste genomsyra planeringen av ytor och parkeringsplatser.
- Bevarandet av sikt- och grönstråket längs med Wättinge Gårdsväg.
- Stadsparken vid Tyresö Centrum.
- Gång- och cykelbanorna till Nacka, vid Petterboda och vid Bagarsvängen.
- Bostäder vid den sk lastbilstomten vid Berfotenssvängen.
- Inte tillåta lastbilsparkeering vid Fårdala skola.
- Förslagen om att göra Bollmoravägen trafiksäkrare och mer tillgängligt. Gäller även den delen vid själva centrum, som leder till att fotgängare och cyklister får en bättre trafikmiljö.
- Hastighetsbegränsning till 30 km/h i samtliga bostadsområden (tidigare förslag var 30 eller 40 km/h). Vi vill dock att hela Lindalen omfattas av 30 km/h.

Vi har tidigare avvisat majoritetens förslag om att bygga ett arbetsplatsområde längs med Njupkärrsvägen. Idag utgör detta skogsparti en barriär mellan själva industriområdet och skolområdet. Att låta industrimarken komma närmare skolan är inte lämpligt. Möjligen kan man tänka sig att använda delar av området (det närmast skolan) till bostäder eller äldreboende. Men vi kan i detta läge acceptera majoritetens förslag om att detta område kan

bli ett utredningsområde, vilket gör att vi i ett senare skede får ta ställning till exakt markanvändning.

Vi har även avvisat tidigare förslag om att exploatera ”halv-parken” mellan gymnasiet mellan Koriandergränd och Gymnasiet. Den borgerliga majoriteten har nu lyft ut det förslaget från planen.

Vi har också tidigare avvisat förslaget om att det i området vid Industrivägen även ska kunna anläggas bostäder. Området är inte lämpligt för bostasändamål. Förslaget är nu borttaget från planen.

Förslag till beslut om ändrad inriktning under Bollmora-avsnittet:

1. Peka ut vilka områden som avsätts för hyreslägenheter.
2. Låt hela Lindalen vara en 30-zon för hastighetsbegränsning
3. Peka ut fler cykelparkeringar i planen.
4. Skapa fler cykelbanor alternativt cykelfält, tex på Myggdalsvägen och Granängsvägen.
5. Upprätta fler fartdämpande åtgärder längs t.ex. Njupkärrsvägen, Bollmoravägen och Myggdalsvägen.
6. Bygg gångbana mellan Mellanbergsvägens södra del och Njuppkärrsvägen (det finns redan en stor upptrampad stig där).
7. Upprätta fler belysningspunkter i områden som idag är relativt sett mörka (Masten, delar av Njupkärrsvägen m.m.). Antingen beskrivs områdena i planen eller så arbetar man fram en plan för vilka områden det ska gälla.
8. Peka ut fler lekplatser och parker.
9. Behåll nuvarande lekytor för barn. Det gäller t.ex. ”Pulkabacken” vid Granängsringen (förslag till Äldreboende) och området mellan gymnasiet och Koriandergränd (förslag att bygga bostäder).
10. Utveckla ”halv-parker” till att bli riktiga parker. Det gäller tex mellan Koriandergränd och Gymnasiet, där det idag finns äppleträd, bersåer, gungor, skateboardbana och bollplan, park eller området som finns mellan Granängsringen och Farmarstigen längs med parkvägen Örtstigen.
11. Bygg inget äldreboende vid Granängsringen. Det är ett oerhört dråpslag mot barns lekytor om det ska byggas i den s.k. ”Pulkabacken”. Detta område måste fredas från exploatering.
12. Inrätta en infartsparkering vid Tyresö Centrum.
13. Exploatera inte Nyfors dvs bygg ej Äldreboendet. Ett sådant bygge skulle förstöra den känsliga miljön kring Nyfors.
14. Tillåt ej VA-avlopp i Nyfors om det inte samtidigt sker kraftiga begränsningar av byggrätt och utseende av husen. Området är ett av få kvarvarande sportstugeområden och bör fredas.
16. Gör om Tyresövägen norr om idrottsplatsen till en väg för 50 km/h och använd den frigjorda marken till annat ändamål (tex företag eller idrottsytor).
17. Förlägg ett Kulturhus till centrumområdet
18. Bäverbäcksområdet ska endast kunna användas till hotell eller företag. Bostäder är olämpligt på detta bullerutsatta område.
19. Stäng av Siklöjevägen ut mot Bollmoravägen (av trafiksäkerhetsskäl).
20. Bygg en gång- och cykelväg som kan knyta ihop Myggdalsvägen med Nyboda skola.
21. Utredda om det ska avsättas ett markreservat för spårbunden trafik från Haninge och/eller Stockholm (t.ex. från Skarpnäck).

22. Krusboda bostadsområde bör konvertera sin direktverkande el till fjärrvärme eller annan uppvärmningskälla som är mer ekologiskt hållbar.
23. Bygg en ekodukt över Tyresövägen så att den gröna kilen förstärks.
24. Utred om det tillföras fler bostäder genom att bygga till flera våningar på redan befintliga hus.
25. Ta fram bäckfåran vid fd Krusboda torp.
26. Utred om det är möjligt att ta fram Wättinge bäckfåra istället för att dagvattnet färdas i underjordiska kulvertar.

3.2 Trollbäcken

Goda förslag i översiktsplanen:

- Cykelbanan längs med Gudöbroleden.
- Föreslagna nya gångbanor
- Bevarandet av grönområdet mellan Västra Farmarstigen och Lindalen.
- Krav på att lekplatser ska finnas med i nya planer.
- Bron över Gudö å (men märk även ut att var den gamla bron än gång gick).
- Fartdämpande åtgärder längs med Skogsängsvägen, Uddbyvägen, Vendelsövägen och Sofiebergsvägen.
- Tätare bebyggelse längs Vendelsövägen/Kärrvägen (dock måste hyreslägenheter var den vanligast formen i dessa områden).
- Dagvattendammen.
- Infartsparkeringarna.
- Parken vid Vårlöksvägen.
- Hastighetsbegränsning till 30 km/h i samtliga bostadsområden (tidigare förslag var 30 eller 40 km/h).
- Fartdämpande åtgärder vid Skogsängsvägen, Uddbyvägen, Vendelsövägen och Sofiebergsvägen.

Förslag till beslut om ändrad inriktning under Trollbäcken-avsnittet:

1. Peka ut vilka områden som är avsedda för hyreslägenheter.
2. Bygg ej trottoar längs Långsjövägen längs det kulturkänsliga Solsäter.
3. Inrätta fler cykelparkeringar.
4. Skapa fler cykelbanor alternativt cykelfält, tex längs Skogsängsvägen, Uddbyvägen, Fornuddsvägen, Kärrvägen och Trollbäcksvägen
5. Skapa ett starkare skydd för Fornuddens gravfält (än vad dagens vårdplan innebär).
6. Skapa ytterligare fartdämpande åtgärder i Fornudden och Skälsätra.
7. Områdena avsedda till kommunal verksamhet bör även kunna användas till gruppboende, inte bara skola och förskola.
8. Bygg äldreboende eller hyreslägenheter vid Uddbyvägen (gamla område 17).
9. Bygg hyreslägenheter i Skälsätra (gamla område 20).
10. Bygg hyreslägenheter vid Bränneribacken (enligt Trollbäckens egna hemsförening).
11. Lägg till förslag och skrivningar om vikten av en aktiv markpolitik med inköp av tomter för att öka möjligheten att använda mark till kommunal verksamhet eller till att bygga hyreslägenheter
12. Lyft fram namnet Trollbäcken och dess historia, tex genom att märka ut den ursprungliga bäckfåran.

13. Skapa övergångsställe norr om Gudö bro.

14.

3.3 Tyresö Strand

Goda förslag i översiktsplanen:

- Cykelbanan ut mot Brevik.
- Föreslagna nya gångbanor.
- Dagvattendammen.
- Utredda markområdet mellan Strandskolan och Tyresö skola.
- Förslagen till kommunal verksamhet. Dock kan det diskuteras om det även finns möjlighet till alternativ användning för skoltomten längs med Strandallén.
- Reservatet av mark längs Tyresövägen för att möjliggöra kollektivtrafikfält.
- Förslag till båtbygggar.
- Byte av den sk skoltomten längs Strandallén till ett sydligare läge.
- Hastighetsbegränsning till 30 km/h i samtliga bostadsområden (tidigare förslag var 30 eller 40 km/h).

Förslag till beslut om ändrad inriktning under Strand-avsnittet:

1. Peka ut områden för hyreslägenheter.
2. Pilvägen och Strandängarna ska reserveras för hyreslägenheter.
3. Pilvägs-området ska även kunna rymma ett äldreboende.
4. Inför hastighetsbegränsning till 30 km/h i bostadsområdena, i princip enligt den zonindelning som föreslagits i Trafiknätsanalysen.
5. Peka ut fler cykelparkeringar.
6. Skapa fler cykelbanor alternativ cykelfält.
7. Skapa farddämpande åtgärder längs Tyresövägen.
8. Lägga till förslag och skrivningar om vikten av en aktiv markpolitik med inköp av tomter för att öka möjligheten att använda mark till kommunal verksamhet eller till att bygga hyreslägenheter.
9. Det eventuella tredje körfältet längs Tyresövägen ska enbart avsättas för Kollektivtrafik och ej biltrafik.
10. Skapa ett arbetsplatsområde längs med Tyresövägen-Maria Sofias väg och använd ej denna mark till bostäder.
11. Bygg bara en ny förskola (nr 6) vid Brakmarsvägen om kulturmiljön inte hotas.
12. Gör Tyresö slottsområde till ett kulturresevat.

3.4 Östra Tyresö

Genom tidigare arbete med den fördjupade översiktsplanen för Östra Tyresö har Vänsterpartiet relativt sett nyligen presenterat vårt alternativa förslag till markanvändning för kommundelen. Inget har hänt som i grunden ändrar vår uppfattning och som bilagor finns den reservation vi lämnade till Planberedningen, Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i samband med antagandet av den Fördjupade översiktsplanen för Östra Tyresö.

Vi tycker dock att majoritetens förslag till uppläggningsplatser för båtar är bra och välkomnar även förslaget om tankställe för båtar. Dock ska ett sådant tankställe endast få etableras om det även kan säkerställa försäljning av alkylatbensin, en bensinsort som är mycket mer

skonsammare mot miljön. Alkylatbensin har en skattenedsättning så att den kan konkurrera med annan bensin till båtar.

Förutom vad som återfinns i tidigare reservation för ÖP-Östra Tyresö (se nedan), föreslås en ändrad inriktning under Östra Tyresö-avsnittet enligt följande:

- att bifalla de förslag som finns i Vänsterpartiets reservation från Plan- och teknikberedningens sammanträde den 7 juni 2002
- att i förslaget tillföra vikten av att god service till handel och därmed även i planen tydligare peka ut tänkbara områden för var handelsetableringar kan ske
- att lägga till förslag och skrivningar om vikten av en aktiv markpolitik med inköp av tomter för att öka möjligheten att använda mark till kommunal verksamhet eller till att bygga hyreslägenheter.
- att ett tankställe endast etableras om det samtidigt ställs krav på att det även sker försäljning av alkylatbensin.

BILAGA 1

Detta är den reservation vi lämnade till Planberedningen, Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i samband med antagandet av den Fördjupade översiktsplanen för Östra Tyresö.

Vänsterpartiet
Tyresö

Datum: 2002-06-11

Reservation

*vid Plan- och teknikberedningens sammanträde den 7 juni 2002
§44, ang Förslag till fördjupad översiktsplan för Östra Tyresö*

Jag reserverar mig till förmån för mina egna förslag under denna punkt. Nedan beskrivs de förändringar vänsterpartiet vill se av utställningsförslaget för den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Östra Tyresö.

Båt, brygg- och strandfrågor (sid 21)

att det läggs till ett stycke eller mening som talar om att kommunen ska utreda/undersöka om det är möjligt att av både miljö- och utrymmesskäl, flytta en del båtplatser från Breviksmaren till ett annat läge.

Strategi för fortsatt arbete i Östra Tyresö (sid 40)

att följande meningar läggs till i det fjärde stycket ("För områden som inte....och vatten- och avloppsfrågan): "Kommunen bör även utreda hur vattenbristen ska klaras i de områden som inte får kommunalt VA. Vidare bör kommunen genomföra en konsekvensbeskrivning av den totala miljöpåverkan utifrån ett kretsloppsperspektiv, när det gäller kommunalt VA i förhållande till lokala lösningar för Östra Tyresö."

Byggnader; Inledning (sid 43)

att det under rubriken Byggnader läggs till följande två stycken:
"Eftersom Inre Brevik i viss mån blir ett "vanligt" bostadsområde (permanentboende) måste kommunen även överväga att bygga hyreslägenheter och bostadsrätter. För att inte från början göra Östra Tyresö till ett segregerat område, vill kommunen utreda om det är möjligt att lokalisera hyreslägenheter någonstans i Inre Brevik. Flerfamiljshus måste naturligtvis anpassas till områdets karaktär, t.ex. genom låga hus med träpaneler.

Olika upplåtelseformer är viktigt inte minst utifrån ett Agenda 21-perspektiv, där social hållbar utveckling är del av ett framtida hållbart samhälle. Möten mellan olika människor lägger grunden för ett tryggt och förstående samhälle. Dessutom måste det finnas en reell valfrihet att kunna få bo i olika typer av bostadsområden oberoende vilken upplåtelseform man bor i. Denna valfrihet ska naturligtvis gälla alla människor, inte bara de som har råd eller möjlighet att köpa sig en egen bostad."

Byggnader; Byggrätter (sid 43)

att byggrätten begränsas till ett spann mellan 100-160 kvadratmeter bruttoarea för huvudbyggnad och 30 kvadratmeter bruttoarea för uthus. Själva byggnadsarean bör dock inte överstiga 100 kvadratmeter på marken. Är fastigheten ej ansluten till kommunalt VA bör byggnadsarean inte överstiga 80 kvadratmeter på marken.

Kommentar:

Det är viktigt att bevara områdets karaktär, som är små hus på stora tomter. Majoritetens förslag (120-160 kvadratmeter byggnadsarea) till byggrätter innebär att Östra Tyresö blir ett vanligt villaområde. Vänsterpartiet tror att en låg byggrätt har stor betydelse för områdets karaktär på lång sikt. Med stora byggrätter har ett viktigt karaktärsdrag försvunnit och området kommer istället förmedla en känsla av ett vanligt villaområde med stora tomter. En sådan utveckling skulle också onekligen leda till en social segregering av området och inte på minsta sätt ge någon unik skärgårdskaraktär. Av dessa anledningar har vi fastnat för arbetsgruppernas förslag om ett spann mellan 100-160 kvadratmeter räknat i bruttoarea.

Byggnader; Tomter (sid 46)

att avstyckning inte bör tillåtas om inte de nya fastigheterna motsvarar minst medianvärdet av fastighetsstorleken. Diskussion och utredning måste ske om det ska vara medianvärdet för hela Östra Tyresö som ska ligga till grund beräkning eller om det ska vara medianvärdet för varje delområde för sig. För Östra Tyresö som helhet är medianvärdet ca 2 800 kvadratmeter, för Yttre Brevik är det ca 2 900 kvadratmeter och för Inre Brevik är det ca 3 200.

Kommentar:

Under hela processen med framtagandet av en FÖP har det diskuterats vad som är en rimlig gräns för tillåten styckning. Var går gränsen om man vill bevara områdets karaktär? Det nuvarande förslaget (3 500 kvadratmeter) känns som lite ”taget ur luften”. På frågan om varför just denna siffra, blir svaret ofta att det verkar ”rimligt”. Vänsterpartiet ser hellre att vi hittar ett tal som objektivt sett är lättare att både förstå och försvara.

Vi har kommit fram till att en gräns som motsvarar ett genomsnittligt värde av fastigheterna i Östra Tyresö skulle vara mycket bättre. En möjlig styckning ned till genomsnittet måste anses ligga i linje med tanken på att bevara områdets karaktär. Vi tycker också att det är bättre med ett medianvärde än ett medelvärde eftersom det finns några få jättestora tomter som felaktigt drar upp medelvärdet om man vill få besked om storleken på en ”normal” fastighet. Om kommunen ska använda medianvärdet för hela Östra Tyresö eller för varje delområde för sig måste diskuteras och utredas vidare, men principen borde inte vara något problem att ansluta sig till. För Östra Tyresö som helhet är medianvärdet ca 2 800 kvadratmeter, för Yttre Brevik är det ca 2 900 kvadratmeter och för Inre Brevik är det ca 3 200.

Trygghet och säkerhet; Elförsörjning (sid 50)

att det läggs till ett nytt stycke som beskriver vikten av få ett ekologiskt hållbart uppvärmningssystem för att minimera klimatpåverkan både globalt och lokalt, samt att fastighetsägare uppmuntras till att använda sig av förnybar energi som ej är framställd av fossila bränslen

att det läggs till en mening om att kommunen ska undersöka möjligheten att söka statliga medel som kan bidra till att minska klimatpåverkan.

Kommentar:

Det är viktigt att kommunen aktivt verkar för ett ekologiskt hållbart uppvärmningssystem i Östra Tyresö. Målet måste vara att minimera miljöbelastningen globalt och lokalt och att fastighetsägare använder sig av förnybar energi som ej är framställd av fossila bränslen. Kommunen kan här ansöka om statliga medel (som redan finns avsatta) för att t.ex. få fram energisnåla hus eller annat som kan bidra till att minska klimatpåverkan.

Jämställdhet

att innan FÖP Östra Tyresö behandlas av kommunfullmäktige, kompletteras den i inledningen och del 1 med könsuppdelad statistik

att innan FÖP Östra Tyresö behandlas av kommunfullmäktige, tillförs det en konsekvensbeskrivning av hur strategidelen i den fördjupade översiktsplanen påverkar jämställdheten.

Kommentar:

Vi framtagandet av en fördjupad översiktsplan borde det vara självklart att analys och strategidel genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

För att överhuvudtaget kunna få fram beslut som inte missgynnar vare sig kvinnor eller män, är det viktigt att det finns tillgång till en könsuppdelad statistik. När man har den statistiken går det att se om kvinnors och män verkligheter skiljer sig åt och då går det även att ta fram beslut som inte ensidigt gynnar något av könen, samt i allmänhet leder till ökad jämställdhet i samhället.

Nedan ges några exempel i den fördjupade översiktsplanen för Östra Tyresö, där det går att presentera en könsuppdelad statistik eller en könsuppdelad verklighetsbeskrivning.

- Sid 3**   **Projektorganisation – deltagare**
Antal kvinnor och män.
- Sid 5**   **Arbetsgrupper**
Antal kvinnor och män.
- Sid 5**   **Samråd**
Andel kvinnor och män som lämnat synpunkter.
- Sid 8**   **Kulturhistoria**
Vems kultur beskrivs? Traditionellt manliga (som industrimiljöer, kyrkor och byggnadstradition) eller traditionellt kvinnliga (som kök, tvättbryggor och vävstugor).
- Sid 11**   **Trafik; vägar**
Hur många män och kvinnor åker bil till och från arbetet? Vem cyklar och går mest? Vem har tillgång till bil?
- Sid 8**   **Trafik; kollektivtrafik**
Vem åker mest kollektivtrafik?
- Sid 8**   **Handel**
Är det kvinnor eller män som handlar mest? Hur påverkar i så fall etableringen av en närbutik jämställdheten?
- Sid 8**   **Skola och förskola**
Vem ansvarar för att barn kommer till skola/förskola? Hur påverkar det i så fall jämställdheten om man etablerar en skola/förskola på Brevik?
- Sid 9**   **Tillgång till samlingslokaler**
Ser kvinnors och mäns föreningsliv olika ut?
- Sid 9**   **Äldreomsorg**
Hur många är kvinnor respektive män?
- Sid 10**   **Båtplatser**
Är det mest kvinnor eller män som har båtplatser?

Utifrån det som kommer fram under beskrivningen av den könsuppdelade statistiken, kan den informationen sedan ligga till grund för vilka jämställdhetsstrategier kommunen ska ha för den fördjupade översiktsplanen. När det sedan finns ett förslag till plan, ska en konsekvensbeskrivning göras för hur planen påverkar jämställdheten.

Nedan beskrivs tänkbara områden i planen som kan beskrivas utifrån ett jämställdhetsperspektiv och kopplas till en konsekvensbeskrivning (som självklart ska vara en del av planen).

Sid 17	Kulturmiljöer värda att bevara
Sid 21	Båt- brygg- och strandfrågor
Sid 22	Trafik; vägar
Sid 23	Trafik; kollektivtrafik
Sid 24	Trafik Raksta, Solberga och Bergholm
Sid 25	Trafik Inre Brevik
Sid 27	Yttre Brevik
Sid 40	Strategi för fortsatt arbete i Östra Tyresö
Sid 42	Gestaltningprogrammet (i allmänhet)
Sid 47	Kulturhistoriska värden
Sid 48	Vägmiljön
Sid 49	Service (skola/förskola och handel)
Sid 50	Trygghet och säkerhet

För Vänsterpartiet

Mikael Gustafsson (v)

Ledamot av Plan- och teknikberedningen